ZÁPADNÍ BŘEH JORDÁNU

1) Přečti si článek a odpověz na následující otázky.

Kolik obyvatel má Západní břeh Jordánu a jaké etnické skupiny zde žijí?

Odpověď: *Západní břeh Jordánu má přibližně 3,5 milionu obyvatel. Žije zde asi 3 miliony Palestinců a přibližně 500 tisíc izraelských Židů v židovských osadách.*

Komu patří území Západního břehu (de facto a de iure)? Své tvrzení zdůvodni.

Odpověď: *De iure je Západní břeh podle většiny mezinárodního společenství považován za součást budoucího palestinského státu a palestinských území. Opírá se to o rezoluce OSN a mezinárodní právo. De facto je však území od šestidenní války v roce 1967 z velké části kontrolováno Izraelem.*

Proč Izrael podporuje budování osad?

Odpověď: *Osady mohou posílit izraelskou přítomnost na území, ztížit vznik samostatného palestinského státu a sloužit mohou jako argument pro případnou anexi části území. Roli hraje také náboženství (jde o část jejich „země zaslíbené).*

Proč text používá pojem „kolonizace“? Vysvětli jeho význam v daném kontextu.

Odpověď: Rozšiřování kontroly nad cizím územím prostřednictvím osidlování

Které státy již uznaly Stát Palestina? Uznává Česká republika tento stát?

Odpověď: *Stát Palestina uznala většina států světa, například: Velká Británie, Francie, Irsko nebo Španělsko. Česká republika Stát Palestina neuznává.*

2) Jaké zásadní funkční problémy by provázely vznik nezávislého palestinského státu na území Západního břehu Jordánu a jak by bylo možné je řešit? (5–10 vět)

Odpověď: Jedním z klíčových problémů tohoto státu by byla jeho geografická roztříštěnost, která by komplikovala efektivní výkon státní moci. Země by byla do značné míry závislá na postoji a rozhodnutích Izraele. Musela by se potýkat s problémy v oblasti dopravní infrastruktury, hospodářské soběstačnosti, nedostatkem vodních zdrojů a dalšími obtížemi.

Možné řešení lze spatřovat v důsledném prosazování původních mezinárodních závazků, například získáním kontroly nad celým územím Západního břehu Jordánu. Další možností by mohla být jednání o výměně některých území za jiná. Pravděpodobně by byla nutná také významná podpora mezinárodního společenství ve formě finanční pomoci a nasazení mírových jednotek. Stát by se zároveň mohl opírat o podporu okolních spojenců a společně s nimi vytvářet diplomatický tlak.

PÁSMO GAZY A HNUTÍ HAMÁS

1) Přečti si článek a odpověz na následující otázky.

Kdy a proč začala válka v Pásmu Gazy?

***Odpověď**: Současná válka v Pásmu Gazy začala 7. října 2023, kdy hnutí Hamás zaútočilo na příhraniční oblasti Izraele. Při útoku zahynulo přibližně 1 300 lidí, převážně civilistů, a další osoby byly uneseny jako rukojmí. Izrael následně zahájil rozsáhlou vojenskou operaci v Pásmu Gazy.*

Co je to hnutí Hamás a Fatah? (vyhledej na internetu)

***Odpověď**: Hamás je palestinské islamistické hnutí a ozbrojená organizace, kterou řada států označuje za teroristickou organizaci. Od roku 2007 ovládá Pásmo Gazy. Fatah je palestinské politické hnutí považované za umírněnější a dominuje v Palestinské samosprávě na Západním břehu Jordánu. Obě organizace nepůsobí pouze vojensky, ale podílejí se také na správě společnosti, například v oblasti školství, zdravotnictví a samosprávy.*

Charakterizuj Pásmo Gazy (např. obyvatelstvo, životní podmínky, politická situace apod.).

Odpověď: V Pásmu Gazy žije přibližně 2,2 milionu obyvatel na velmi malém území, což z něj činí jednu z nejhustěji osídlených oblastí světa. Je ohraničeno Středozemním mořem a hranicemi s Izraelem a Egyptem. Od roku 2007 je pod kontrolou hnutí Hamás. Obyvatelé čelí dlouhodobým problémům, jako jsou vysoká nezaměstnanost, chudoba, omezený přístup k vodě a elektřině a závislost na humanitární pomoci. Významná část obyvatel pomoc potřebuje.

Kdo je označován jako „palestinský uprchlík“?

***Odpověď**: Osoba, která měla místo pobytu v Palestině mezi 1. červnem 1946 a 15. květnem 1948 a v důsledku války v roce 1948 přišla o domov nebo prostředky k obživě. Tento status se vztahuje také na potomky těchto osob. (definice OSN)*

Který z uvedených humanitárních problémů považuješ za nejzávažnější (subjektivně)? Svůj názor zdůvodni.

***Odpověď**: Za nejzávažnější problém považuji nedostatek pitné vody a elektřiny. Bez těchto základních potřeb je velmi obtížné zajistit běžný život, fungování nemocnic, hygienu nebo péči o obyvatele. Situaci navíc zhoršuje život ve přeplněných uprchlických táborech. (odpovědi žáků se mohou lišit).*

2) V roce 2025 představil prezident USA vizi nové Gazy jako luxusního letoviska na východním pobřeží Středozemního moře. Za pomoci arabských lídrů, USA a dalších států mělo dojít k přesídlení místních Palestinců do jiných arabských států, obnově zničených měst a rozvoji regionu.

Podívej se na následující návrh a zkus k němu uvést 4 argumenty pro a 4 argumenty proti. Buď konstruktivní a věcný.

***Odpověď**: Argumenty PRO ZÁMĚR: Území je rozsáhle zničené a obyvatelé pravděpodobně nebudou mít dostatek prostředků na opravu škod a novou výstavbu. Na mnoha místech se mohou nacházet nevybuchlá munice, miny, zbytky raket a bomb, které představují vážné bezpečnostní riziko. Dalším problémem by byl nedostatek finančních prostředků na obnovu infrastruktury, zajištění vodních zdrojů a obnovu základních služeb.*

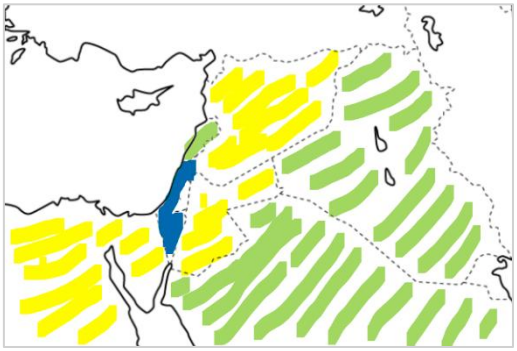
Argumenty PROTI ZÁMĚRU: Mezinárodní právo neumožňuje nucené přesídlování obyvatel proti jejich vůli. Zároveň jde o území, jehož politický status je dlouhodobě sporný, a mezinárodní společenství se nemůže jednostranně rozhodnout převzít správu tohoto území bez širší dohody. Takový krok by mohl vést k růstu napětí, odporu představitelů arabských států i místních obyvatel a k nerespektování jejich potřeb a představ o budoucím vývoji regionu.

VÁLKY O ÚZEMÍ IZRAELE

1) Přečti si článek a odpověz na následující otázky.

Jaké byly příčiny první arabsko-izraelské války?

***Odpověď**: Hlavní příčinou bylo vyhlášení nezávislého státu Izrael 14. května 1948. Arabské státy s jeho vznikem nesouhlasily a podporovaly palestinské Araby, kteří odmítali rozdělení území Palestiny podle plánu OSN. Konflikt tak vznikl kvůli sporu o území a budoucnost regionu.*

Které arabské státy válčily s Izraelem v arabsko-izraelských válkách? Zakresli je do mapy.

***Odpověď**: V první arabsko-izraelské válce proti Izraeli (modrá barva) bojovaly především Egypt, Jordánsko a Sýrie (žlutá barva). Podporu poskytly také další arabské státy, které v článku nejsou zmíněny: například Saúdská Arábie a Jemen, Libanon a Irák (zelená barva).*

Kdo byl hlavním spojencem Izraele v arabských válkách? Jak se k Izraeli stavělo Československo a jak se k němu staví Česká republika?

***Odpověď**: Hlavním spojencem Izraele jsou dlouhodobě Spojené státy americké, které mu poskytují vojenskou, finanční i politickou podporu. Československo patřilo mezi první státy podporující vznik Izraele a pomáhalo mu například dodávkami zbraní během války v roce 1948. Později se však vztahy během období komunistického režimu výrazně zhoršily a Československo podporovalo spíše arabské státy. Současná Česká republika patří mezi blízké evropské spojence Izraele.*

Ve které válce získal Izrael nejvíce území, jaká území to byla a od kterých států je získal?

***Odpověď**: Největší územní zisky získal Izrael během šestidenní války v roce 1967 (třetí arabsko-izraelská válka). Získal Pásmo Gazy a Sinajský poloostrov od Egypta, Golanské výšiny od Sýrie a Západní břeh Jordánu včetně východního Jeruzaléma od Jordánska, které tato území tehdy kontrolovalo.*

2) V letech 1947–2022 se území ovládané Izraelem výrazně rozšířilo. Na základě předchozího úkolu vysvětli, proč Izrael jednotlivá území obsadil a jaký mají pro židovský stát význam. U každého území uveď alespoň jeden důvod obsazení a jeho význam.

Odpověď:

***Východní Jeruzalém** – město má mimořádný náboženský, historický a politický význam. Nacházejí se zde posvátná místa judaismu, islámu i křesťanství. Izrael později Jeruzalém prohlásil za své hlavní město.*

***Golanské výšiny** – jde o strategicky významné vyvýšené území nad izraelskými nížinami. Díky své poloze mají význam pro obranu a vojenskou kontrolu okolního území.*

***Západní břeh Jordánu** – oblast má význam z náboženského i historického hlediska, protože se zde nacházejí důležitá biblická a kulturní místa. Strategický význam má také řeka Jordán a poloha území.*

***Sinajský poloostrov** – Izrael jej získal během šestidenní války. Území bylo důležité z bezpečnostního hlediska a kvůli kontrole přístupových tras a úžin. Později ho Izrael vrátil Egyptu výměnou za mírovou smlouvu a uznání Izraele.*

***Pásmo Gazy** – oblast měla strategický význam kvůli své poloze a omezení vlivu Egypta v regionu. Zároveň šlo o kontrolu oblasti s početným palestinským obyvatelstvem.*

Izrael dlouhodobě argumentuje také bezpečnostními důvody. Stát má poměrně úzké území bez výrazné „strategické hloubky“ a je obklopen zeměmi, se kterými v minulosti vedl konflikty. Dalším faktorem je i snaha části izraelské politiky zabránit vzniku samostatného palestinského státu.

PŘÍCHOD ŽIDŮ DO PALESTINY

1) Přečti si článek a odpověz na následující otázky.

Co je to sionismus a proč vznikl?

***Odpověď**: Sionismus je politické a národní hnutí vzniklé v 19. století, které usilovalo o vytvoření židovského státu na území historické Palestiny a navazovalo na tradici starověkého Izraele. Židy*

nevnímalo pouze jako náboženskou skupinu, ale také jako národ. Vznik vlastního státu měl zajistit jejich bezpečnost, sebeurčení a ochranu před pronásledováním.

Jakou roli hrála Velká Británie v Palestině po první světové válce?

***Odpověď**: Po první světové válce se Palestina stala britským mandátním územím, které Velká Británie spravovala v letech 1920–1948. Již roku 1917 vydala Británie Balfourovu deklaraci, ve které podpořila vznik „národní domoviny židovského lidu" v Palestině. Britové se snažili udržet vliv v oblasti a vyvažovat vztahy mezi židovským a arabským obyvatelstvem. Po druhé světové válce se situace zkomplikovala a Británie se rozhodla mandát ukončit. To následně vedlo ke vzniku Izraele a vypuknutí první arabsko-izraelské války.*

Proč článek zpochybňuje představu, že konflikt mezi Palestinci a Židy trvá nepřetržitě už tisíce let?

***Odpověď**: Po odchodu velké části Židů v době Římské říše zde po staletí žilo převážně arabské obyvatelstvo a oblast byla například čtyři století součástí Osmanské říše. Ještě v 19. století zde žilo pouze asi 15 tisíc Židů z přibližně 400 tisíc obyvatel. Výraznější napětí začalo vznikat až s rostoucí židovskou imigrací od roku 1882, takže současný konflikt trvá přibližně něco přes sto let.*

V čem je důležitá rezoluce OSN č. 181?

***Odpověď**: Rezoluce OSN č. 181 z roku 1947 rozhodovala o budoucnosti britské mandátní Palestiny. Valné shromáždění OSN navrhlo rozdělení území na dva státy: židovský a arabský, a zvláštní mezinárodně spravované území Jeruzaléma.*

Podle návrhu měl židovský stát získat přibližně 56 % území a arabský stát asi 44 %. Jeruzalém a jeho okolí měly mít zvláštní mezinárodní status. Židovská strana plán přijala, zatímco palestinští Arabové a okolní arabské státy jej odmítly. Po vyhlášení nezávislosti Izraele v roce 1948 následovala první arabsko-izraelská válka.

2) Jak reagovali místní arabští obyvatelé na migraci Židů do Palestiny? Pokus se na situaci podívat z jejich pohledu a vysvětli, čeho se obávali a zda byly jejich obavy podle tebe oprávněné. Proč se židovská migrace výrazně zvýšila po roce 1945? Myslíš si, že Palestinci měli pro tuto situaci pochopení? Svou odpověď zdůvodni.

***Odpověď:** Obyvatelé Palestiny byli proti rostoucí imigraci Židů do této oblasti, protože Palestinu považovali za svůj domov a obávali se změn v rozložení obyvatelstva i vlastnictví půdy. Nelíbilo se jim skupování pozemků nově příchozími a měli pocit, že postupně ztrácejí kontrolu nad svou zemí. Spory se proto týkaly především vlastnictví půdy a budoucí podoby území. Přestože mohli chápat snahu Židů o vytvoření vlastního státu, tato představa byla v rozporu s cíli a zájmy palestinského obyvatelstva.*

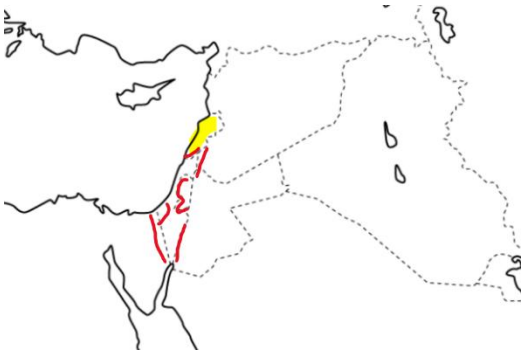
Migrace Židů do Palestiny výrazně vzrostla po druhé světové válce v důsledku holokaustu, při němž zahynulo přibližně šest milionů Židů. Mnozí hledali bezpečné místo pro život a možnost vybudovat vlastní stát. Palestinci však tuto migraci často odmítali, protože se necítili odpovědní za

pronásledování Židů v Evropě a obávali se dopadů dalšího přistěhovalectví na budoucnost svého území.

HIZBALLÁH A BUDOVÁNÍ HRANIC

1) Přečti si článek a odpověz na následující otázky.

Co je to Hizballáh? V jakém státě působí? Proč vznikl?

***Odpověď**: Hizballáh je šíitské islamistické politické a ozbrojené hnutí působící především v Libanonu, zejména na jihu země u hranic s Izraelem. Některé státy jej označují za teroristickou organizaci. Vznikl v 80. letech 20. století především jako reakce na izraelskou vojenskou přítomnost a okupaci části jižního Libanonu.*

Jaká země podporuje Hizballáh? Jakým způsobem?

***Odpověď**: Hlavním podporovatelem Hizballáhu je Írán. Poskytuje mu finanční podporu, zbraně, výcvik jeho členům a politickou podporu. Írán zároveň dlouhodobě spolupracuje s Hizballáhem v rámci svého vlivu na Blízkém východě.*

Co je to „gazifikace“?

***Odpověď**: Pojem „gazifikace“ označuje způsob vedení vojenských operací spojený s rozsáhlým ničením zástavby, vysidlováním obyvatel a vytvářením bezpečnostních zón či nárazníkových pásem. Součástí mohou být demolice budov, ničení infrastruktury, mostů, studní a budování vojenských opevnění. Název vychází ze zkušeností a postupů spojovaných s konfliktem v Pásmu Gazy.*

Článek používá jako označení jedné ze stran město Jeruzalém. Zjisti na internetu více informací o tomto městě – například jaký má náboženský a politický význam a kdo jej v současnosti ovládá. Které město Izrael označuje za své hlavní město a jak se k tomu staví mezinárodní společenství?

Odpověď: Jeruzalém je významné historické město a posvátné místo tří světových náboženství: judaismu, křesťanství a islámu. Dnes má více než jeden milion obyvatel. Podle rezoluce OSN č. 181 měl mít Jeruzalém zvláštní mezinárodní status. Po válkách mezi Izraelem a arabskými státy se město rozdělilo a po šestidenní válce v roce 1967 Izrael obsadil i jeho východní část.

Izrael považuje Jeruzalém za své hlavní město a sídlí zde vláda, parlament i nejvyšší instituce. Část mezinárodního společenství však status města zpochybňuje kvůli sporu o východní Jeruzalém. Palestinci zároveň považují východní Jeruzalém za budoucí hlavní město svého státu.

2) Zjisti, kde Izrael buduje nárazníková (demilitarizovaná) pásma, a zakresli je do mapy. Poté se zamysli nad tím, jak tato pásma ovlivňují každodenní život obyvatel v okolí. Uveď alespoň čtyři důsledky.

Odpověď: Izrael buduje systém bezpečnostních bariér a oplocení podél svých hranic (červená čára). Jde například o hranice s Libanonem (žlutá barva), Pásmem Gazy, Egyptem, Jordánskem a také okolo Západního břehu Jordánu. Na Golanských výšinách jsou rovněž umístěny vojenské a bezpečnostní bariéry. Tyto struktury slouží především jako ochranné opatření proti teroristickým útokům a nelegálnímu přechodu hranic, zejména ze strany ozbrojených skupin, jako jsou Hamás nebo Hizballáh.

Zároveň však mají i významné společenské a humanitární dopady. Kritici je označují za nástroj segregace, protože omezují volný pohyb palestinského obyvatelstva a vytvářejí prostorové bariéry mezi komunitami. To může vést k narušení každodenních kontaktů, rozdělování rodin, omezení ekonomických vztahů a změnám v uspořádání krajiny.